

บทที่ 6

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับอาชีพ เหตุผล และลักษณะการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ในบทนี้จะศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษา ซึ่งจะพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ในการเลือกอาชีพ เหตุผลในการเลือกอาชีพ การตัดสินใจเลือกอาชีพ ตลอดจนความคาดหวังของนักศึกษา

การที่จะเลือกอาชีพใดก็ตาม ย่อมจะต้องมีหลักเกณฑ์เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ขึ้นเพื่อให้นักศึกษาเรียงตามลำดับความสำคัญหลักเกณฑ์ต่าง ๆ นี้ นางสาวฉวย กীরติรักษกุล* นิสิตปริญญาโท แผนกจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้ศึกษามาก่อน และผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญเพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่ง จึงได้นำมาศึกษาในครั้งนี้นี้ด้วย

หลักเกณฑ์ต่าง ๆ มีดังนี้

- เป็นอาชีพที่สังคมยกย่องว่ามีเกียรติ
- เป็นอาชีพที่บิดามารดาอยากให้ท่านประกอบ
- เป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อประเทศชาติ
- เป็นอาชีพที่มีรายได้ดี
- เป็นอาชีพที่มีโอกาสก้าวหน้า
- เป็นอาชีพเกี่ยวกับบุคคลที่นับถือ
- เป็นอาชีพที่เหมาะสมกับสติปัญญา

*ฉวย กীরติรักษกุล "ตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคใต้ของประเทศไทย" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512

- เป็นอาชีพที่มีโอกาสได้ใช้ความสามารถ
- เป็นอาชีพอิสระ
- เป็นอาชีพที่มีอนาคตมั่นคง

ในบรรดาหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้ศึกษาได้ให้นักศึกษาเรียงลำดับตามที่นักศึกษาเห็นว่ามีความสำคัญสำหรับใช้เป็นหลักในการเลือกอาชีพ และได้นำเฉพาะหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญอันดับหนึ่ง อันดับสอง และอันดับสาม มาพิจารณาผลปรากฏว่านักศึกษาร้อยทั้งชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างมีความเห็นพ้องตรงกันว่า อาชีพที่มีคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ เป็นหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญอันดับหนึ่ง โดยเฉพาะนักศึกษายายได้ให้ความสำคัญแก่หลักเกณฑ์อื่นนี้มากกว่านักศึกษาหญิง สิ่งที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่ง คือ นักศึกษายายไม่ว่าจะเป็นปี 1 หรือปี 4 มักจะมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพ เพราะอาชีพนั้นทำประโยชน์ให้แก่สังคมและมีเกียรติมากกว่านักศึกษาหญิงในรุ่นปีการศึกษาเดียวกัน ส่วนนักศึกษาหญิงมักจะเลือกอาชีพที่มีความมั่นคง รายได้ดี และเป็นอาชีพที่ใช้สติปัญญามากกว่านักศึกษายาย

ส่วนหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญอันดับสองและอันดับสามนั้น นักศึกษาทั้งชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างมีความเห็นแตกต่างกันไป (ดังตารางที่ 23) แม้ว่าหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญอันดับสองและอันดับสามจะไม่ปรากฏเด่นชัดก็ตาม แต่จะเห็นว่านักศึกษาร้อยทั้งชายและหญิงต่างให้ความสำคัญกับหลักเกณฑ์ต่าง ๆ มีไข้อยู่ ที่สำคัญได้แก่อาชีพที่มีรายได้ดี อาชีพที่เหมาะสมกับสติปัญญา อาชีพที่มีโอกาสได้ใช้ความสามารถ อาชีพที่สังคมยกย่องว่ามีเกียรติ อาชีพที่มีอนาคตมั่นคง และอาชีพที่มีโอกาสก้าวหน้า

จะสังเกตเห็นว่านักศึกษายายกับนักศึกษาหญิงให้ความสำคัญแก่หลักเกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้แตกต่างกัน เช่น นักศึกษายายถือว่า อาชีพที่สังคมยกย่องว่ามีเกียรติ เป็นหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญมากกว่านักศึกษาหญิง ในทำนองเดียวกันนักศึกษาหญิงก็ถือว่าอาชีพที่มีโอกาสก้าวหน้า และอาชีพที่เหมาะสมกับสติปัญญา เป็นหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญมากกว่านักศึกษายาย อาจกล่าวได้ว่าในการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น นักศึกษายายคำนึงถึงสังคมส่วนรวมเป็นเกณฑ์แล้วจึงพิจารณาให้ความสำคัญกับหลักเกณฑ์อื่น ๆ ซึ่งตรงกันข้ามกับนักศึกษาหญิงที่คำนึงถึงคุณสมบัติส่วนบุคคลและผลประโยชน์ที่จะได้รับเป็นเกณฑ์แล้วจึงพิจารณาให้ความสำคัญกับหลักเกณฑ์อื่น ๆ

ตารางที่ 23 อัตราส่วนร้อยของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1-ปีที่ 4 จำแนกตามเพศ และลำดับ
ความสำคัญของหลักเกณฑ์ที่นักศึกษาใช้ตัดสินใจเลือกอาชีพ

หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ นักศึกษาใช้ในการตัดสินใจ เลือกอาชีพ	ลำดับความสำคัญของหลักเกณฑ์											
	หลักเกณฑ์สำคัญอันดับหนึ่ง				หลักเกณฑ์สำคัญอันดับสอง				หลักเกณฑ์สำคัญอันดับสาม			
	นักศึกษาปีที่1		นักศึกษาปีที่4		นักศึกษาปีที่1		นักศึกษาปีที่4		นักศึกษาปีที่1		นักศึกษาปีที่4	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
อาชีพที่สังคมยกย่องว่า มีเกียรติ	8.0	3.7	13.9	3.9	13.4	9.6	15.8	12.7	15.2	8.5	9.9	8.3
อาชีพที่มีความรุดานอยาก ให้ทำ	2.7	8.0	5.9	3.3	8.9	8.5	4.0	6.1	11.6	9.1	13.9	6.1
อาชีพที่มีคุณประโยชน์ต่อ ประเทศชาติ	27.7	20.2	36.6	22.6	8.9	6.9	13.9	10.5	16.9	10.1	10.9	13.8
อาชีพที่มีรายได้ดี	19.6	17.5	9.9	15.5	13.4	13.8	19.8	12.1	9.8	5.9	9.9	7.7
อาชีพที่มีโอกาสก้าวหน้า	1.8	5.8	7.9	8.8	4.5	13.8	9.9	9.4	8.9	11.1	10.9	13.3
อาชีพเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ นับถือ	2.7	1.1	-	1.1	-	2.1	1.0	0.5	0.9	3.2	1.0	2.8
อาชีพที่เหมาะสมกับสติ ปัญญา	8.9	13.3	4.9	13.8	17.0	12.8	8.9	17.1	5.3	17.6	9.9	15.5
อาชีพที่มีโอกาสใช้ ความสามารถ	10.7	14.4	7.9	18.8	15.2	14.4	10.9	16.6	15.2	7.9	12.9	9.4
อาชีพที่มีอิสระ	11.6	8.5	4.9	3.3	10.7	6.4	3.0	5.5	6.2	8.5	8.9	5.0
อาชีพที่มีอนาคตมั่นคง ไม่ตอบ	-	0.5	1.0	0.5	0.9	2.7	4.9	2.8	1.8	6.9	4.9	5.5
ยอดรวม	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
จำนวนรวม	112	188	101	181	112	188	101	181	112	188	101	181

ดังนั้นปัญหาที่น่าจะพิจารณาต่อไปก็คือ เมื่อนักศึกษามีหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกอาชีพแล้ว จะมีผลอย่างไรต่อความมุ่งปรารถนาทางอาชีพ นักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิงที่มีหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพต่างกัน จะมีความมุ่งปรารถนาทางอาชีพต่างกันหรือไม่ ผลจากการศึกษาพบว่านักศึกษาที่มีหลักเกณฑ์ต่างกันจะมีความมุ่งปรารถนาทางอาชีพต่างกัน แม้ว่าส่วนใหญ่ทางปรารถนาที่จะประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพก็ตาม แต่จะเห็นได้ว่าความปรารถนาในอาชีพที่ใช้วิชาชีพนั้นจะมีแตกต่างกันไปในแต่ละหลักเกณฑ์

สำหรับหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญอันดับหนึ่ง (ตารางที่ 24 - 25) พบว่าผู้ที่ถือหลักอาชีพที่มีคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ ปรารถนาที่จะประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพมากกว่าผู้ที่ถือหลักอื่น ๆ และผู้ที่ถือหลักเกณฑ์อื่น ๆ นั้นจะปรารถนาในอาชีพที่ใช้วิชาชีพลดหลั่นลงไปตามลำดับ ยกเว้นผู้ที่ถือหลักอาชีพที่มีรายได้คือ อาชีพที่เหมาะสมกับสติปัญญา และอาชีพที่มีอนาคตมั่นคง จะมีความปรารถนาในอาชีพอื่นซึ่งแตกต่างออกไป กล่าวคือ ผู้ที่ถือหลักอาชีพที่มีรายได้คือนั้น เฉพาะนักศึกษาหญิงปีที่ 1 ปรารถนาที่จะประกอบอาชีพเสมือนพนักงาน แต่นักศึกษาชายปีที่ 4 กลับปรารถนาที่จะประกอบอาชีพเกี่ยวกับการค้ามากกว่าอาชีพกลุ่มอื่น ๆ ส่วนผู้ที่ถือหลักอาชีพที่เหมาะสมกับสติปัญญานั้น เฉพาะนักศึกษาชายปีที่ 1 ปรารถนาที่จะประกอบอาชีพกลุ่มอาชีพบริหารและกลุ่มอาชีพปฏิบัติการเกี่ยวกับการค้ามากกว่าอาชีพกลุ่มอื่น ๆ และผู้ที่ถือหลักอาชีพที่มีอนาคตมั่นคงนั้น นักศึกษาหญิงปีที่ 1 ปรารถนาที่จะประกอบอาชีพราชการทั่วไป (ไม่ระบุ) มากกว่าอาชีพกลุ่มอื่น ๆ เช่นกัน

ส่วนหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญอันดับสองและอันดับสามนั้น พบว่าผู้ที่ถือหลักเกณฑ์อาชีพที่เหมาะสมกับสติปัญญาและอาชีพที่ใ้ใช้ความสามารถ ปรารถนาที่จะประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพมากกว่าผู้ที่ถือหลักอื่น ๆ ในทำนองเดียวกันผู้ที่ถือหลักเกณฑ์อื่น ๆ นั้นจะปรารถนาอาชีพที่ใช้วิชาชีพลดหลั่นกันลงไปตามลำดับ ยกเว้นผู้ที่ถือหลักอาชีพที่มีอิสระและอาชีพที่มีคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติเป็นหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญอันดับสอง จะมีความปรารถนาในอาชีพอื่นที่แตกต่างออกไป คือ ผู้ที่ถือหลักอาชีพที่มีอิสระ เฉพาะนักศึกษาชายปีที่ 1 ปรารถนาที่จะประกอบอาชีพเกี่ยวกับการค้า (ตารางที่ 26) และผู้ที่ถือหลักอาชีพที่มีคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ เฉพาะนักศึกษาชายปีที่ 4 ปรารถนาที่จะประกอบอาชีพเกี่ยวกับ

ตารางที่ 24 อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาปีหนึ่ง จำแนกตามเพศและหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญอันค้ำหนึ่งกับความมุ่งปรารถนาทางอาชีพ

อาชีพที่นักศึกษา มุ่งปรารถนาจะประกอบ	มีเกียรติ ในสังคม		บิคา มารคา อุซาก เทหา		มีคุณ ประโยชน์ ต่อชาติ		รายได้ คือ		มีโอกาส ก้าวหน้า		อาชีพเกี่ยว กับบุคคลที่ นับถือ		เหมาะสม กับ สติปัญญา		ค่าใช้จ่าย ความ สามารถ		อาชีพ อิสระ		อนาคต มั่นคง		ไม่ ตอบ	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ปฏิบัติงานอาชีพ วิชาชีพ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของ นักรัฐประศาสนศาสตร์และ ผู้จัดการ	ก	ก	-	467	548	763	409	242	ก	363	ก	ก	200	720	583	630	385	500	ก	231	-	-
สุ่มียนพนักงาน	ก	-	-	-	97	-	91	-	-	-	-	-	300	40	167	-	154	-	ก	-	-	-
ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า เกษตรกรรมและชาวประมง	-	ก	ก	267	-	79	-	394	-	91	-	-	100	160	-	111	-	-	ก	231	-	ก
บริการ	-	-	-	67	64	-	273	30	-	91	-	-	300	-	83	37	154	187	-	77	-	-
อาชีพราชการทั่วไป(ไม่ระบุ)	ก	ก	ก	-	97	53	-	151	-	-	-	-	100	40	83	37	-	187	-	77	-	-
ทำงานในรัฐวิสาหกิจ(ไม่ระบุ)	ก	-	-	133	97	105	-	-	-	182	-	-	-	-	-	74	77	62	ก	308	-	-
ทำงานเอกชน-ส่วนตัว(ไม่ระบุ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อื่น ๆ (ไม่ระบุ)	-	-	-	-	32	-	136	121	-	273	-	-	-	40	-	74	231	-	-	-	-	-
ไม่ตอบ	-	-	-	-	64	-	91	61	-	-	-	-	-	-	83	37	-	62	-	77	-	-
ยอดรวม	-	-	-	100	100	100	100	100	-	100	-	-	100	100	100	100	100	100	-	100	-	-
จำนวนรวม	ก	ก	ก	15	31	38	22	33	ก	11	ก	ก	10	25	12	27	13	16	ก	13	-	ก

หมายเหตุ ก. หมายถึง จำนวนต่ำกว่าสิบ

ตารางที่ 25 อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามเพศและหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญอันดับหนึ่ง
กับความมุ่งปรารถนาทางอาชีพ

อาชีพที่นักศึกษา มุ่งปรารถนาจะประกอบ	มีเกียรติใน สังคม		บิคา มารคา อุยาก ใหญ่ประกอบ		มีคุณประโยชน์ ต่อประเทศ- ชาติ		รายได้ดี		มีโอกาส ก้าวหน้า		อาชีพเดียว กับบุคคลที่ นับถือ		เหมาะสม กับสติปัญญา		ได้ใช้ความ สามารถ		อาชีพ อิสระ		อนาคต มั่นคง		ไม่ตอบ	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ผู้ปฏิบัติงานอาชีพ วิชาชีพ และอาชีพ อื่นที่เกี่ยวข้อง	35.7	ก	ก	ก	45.9	68.3	20.0	50.1	ก	50.0	-	ก	ก	56.0	ก	73.3	ก	ก	ก	53.3	-	ก
นักรัฐประศาสนศาสตร์และผู้จัดการ เสมียนพนักงาน	21.3	-	-	-	18.9	2.4	-	3.6	ก	-	-	-	ก	-	-	-	-	-	ก	6.7	-	-
ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า เกษตรกรและชาวประมง	21.4	-	-	-	5.4	2.4	20.0	28.6	ก	12.6	-	-	ก	28.0	-	2.9	-	-	ก	13.3	-	-
บริการ	-	-	-	-	8.1	-	30.0	3.6	ก	12.6	-	-	-	-	ก	5.8	-	ก	-	6.7	-	-
อาชีพรับราชการทั่วไป (ไม่ระบุ)	-	-	-	ก	2.7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ก	-	-	-	-	-
อาชีพรับราชการทั่วไป (ไม่ระบุ)	-	-	-	ก	5.4	9.7	10.0	3.6	-	-	-	-	ก	-	ก	8.8	-	-	ก	-	ก	-
ทำงานในรัฐวิสาหกิจ (ไม่ระบุ)	21.4	ก	ก	-	8.1	12.9	10.0	3.6	-	25.0	-	ก	-	16.0	-	2.9	ก	-	ก	20.0	-	-
ทำงานเอกชน - ธุรกิจส่วนตัว (ไม่ระบุ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อื่น ๆ	-	ก	-	-	2.7	4.8	-	7.1	-	-	-	-	-	-	-	5.9	-	ก	-	-	-	-
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	-	10.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่ตอบ	-	-	-	-	2.7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ก	-	-	-
ยอดรวม	100	-	-	-	100	100	100	100	-	100	-	-	-	100	-	100	-	-	-	100	-	-
จำนวนรวม	14	ก	ก	ก	37	41	10	28	ก	16	-	ก	ก	25	ก	34	ก	ก	ก	15	ก	ก

หมายเหตุ ก. หมายถึงจำนวนค่ากวางลิบ

การบริหารมากกว่าอาชีพกลุ่มอื่น (ตารางที่ 27) ท่านเองก็เช่นกันผู้ที่ยกชื่อหลักอาชีพที่มีเกียรติในสังคม อาชีพที่มีโอกาสก้าวหน้า อาชีพที่มีคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ และอาชีพที่ใ้ใช้ความสามารถ ก็จะมีความปรารถนาในอาชีพอื่น ๆ ที่แตกต่างออกไปเช่นกัน กล่าวคือ ผู้ที่ยกชื่อหลักอาชีพที่มีเกียรติในสังคมนั้น เฉพาะนักศึกษาหญิงปีที่ 1 ปรารถนาที่จะประกอบอาชีพเสมือนพนักงาน แต่นักศึกษาชายปีที่ 4 ปรารถนาที่จะประกอบอาชีพเกี่ยวกับการค้า ส่วนผู้ที่ยกชื่อหลักอาชีพที่มีโอกาสก้าวหน้า เฉพาะนักศึกษาชายปีที่ 1 ปรารถนาจะประกอบอาชีพบริการ ในขณะที่ผู้ยกชื่อหลักอาชีพที่มีคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ เฉพาะนักศึกษาชายปีที่ 4 ปรารถนาที่จะประกอบอาชีพที่ไว้วิชาชีพเท่า ๆ กับอาชีพเสมือนพนักงาน แต่นักศึกษาชายปีที่ 4 ที่ยกชื่อหลักอาชีพที่ใ้ใช้ความสามารถกลับปรารถนาอาชีพเกี่ยวกับการบริหารมากกว่าอาชีพอื่น ๆ (ตารางที่ 28 - 29)

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาปีที่ 1 กับนักศึกษาปีที่ 4 จะเห็นว่ามีความแตกต่างกัน ในหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญอันดับหนึ่ง นักศึกษาปีที่ 1 จะให้ความสำคัญแก่หลักเกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้กระจายกันไปแต่หลักเกณฑ์อาชีพที่มีเกียรติในสังคม และอาชีพเดียวกันกับบุคคลที่นับถือจะพบว่า นักศึกษาปีที่ 1 น้อยมากที่ใ้หลักเกณฑ์นี้เป็นหลักในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งตรงกันข้ามกับนักศึกษาปีที่ 4 ที่ให้ความสำคัญเฉพาะหลักอาชีพที่มีคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ และหลักอาชีพที่มีรายได้ ส่วนหลักเกณฑ์อื่น ๆ มีนักศึกษาส่วนน้อยที่ใ้เป็นหลักในการตัดสินใจเลือกอาชีพ แต่ในหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญอันดับสองและสามพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ทั้งชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 จะให้ความสำคัญกับหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้กระจายกันไป เว้นแต่หลักเกณฑ์ว่าเป็นอาชีพเดียวกันกับบุคคลที่นับถือนั้น จะมีนักศึกษาน้อยมากที่ใ้หลักเกณฑ์นี้เป็นหลักในการตัดสินใจเลือกอาชีพ นอกจากนี้ในหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญอันดับสาม จะมีนักศึกษาปีที่ 4 เป็นส่วนน้อยที่ถือหลักอาชีพอิสระเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพเช่นกัน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิงพบว่า มีความแตกต่างกันในหลักเกณฑ์ใ้ใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ในปีการศึกษาเดียวกัน แต่ต่าง

ตารางที่ 26 อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาปีหนึ่ง จำแนกตามเพศและหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญอันดับสองกับความมุ่งปรารถนาทางอาชีพ

อาชีพที่นักศึกษา มุ่งปรารถนาจะประกอบ	มีเกียรติ ในสังคม		บิคา มารคา อฆาก ไทห้า		มีคุณ ประโยชน์ ต่อชาติ		รายได้ ดี		มีโอกาส ก้าวหน้า		อาชีพเกี่ยว กับบุคคลที่ นับถือ		เหมาะสม กับ สติปัญญา		ได้ใ ความ สามารถ		อาชีพ อิสระ		อนาคต มั่นคง		ไม่ตอบ	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ผู้ปฏิบัติงานอาชีพ วิชาชีพ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของ นักรัฐประศาสนศาสตร์และ ผู้จัดการ	333	309	600	562	700	538	600	385	ก	615	-	ก	579	709	529	593	333	500	-	353	ก	ก
ผู้สัณนพนักงาน	267	-	100	-	-	-	67	-	ก	-	-	-	-	-	118	37	167	-	ก	-	-	-
ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า	-	167	-	250	-	231	67	231	-	192	-	-	158	-	59	111	-	83	-	294	-	ก
เกษตรกรและชาวประมง	200	-	100	-	-	-	-	115	ก	77	-	-	53	-	54	37	417	167	ก	-	-	-
บริการ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	59	-	-
อาชีพราชการทั่ว ๆ ไป (ไม่ระบุ)	-	278	100	62	200	-	67	115	-	38	-	-	-	-	118	111	-	-	ก	59	-	ก
อาชีพพรชาการทั่ว ๆ ไป (ไม่ระบุ)	-	55	-	62	-	154	133	115	-	38	-	-	105	208	59	74	-	83	ก	59	-	-
ทำงานในรัฐวิสาหกิจ(ไม่ระบุ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ทำงานเอกชน-ส่วนตัว (ไม่ระบุ)	133	55	100	62	100	77	-	-	-	38	-	-	-	-	59	37	-	83	ก	118	-	ก
อื่น ๆ (ไม่ระบุ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่ตอบ	67	55	-	-	-	-	67	38	-	-	-	-	474	83	-	-	83	-	-	59	-	-
ยอดรวม	100	100	100	100	100	100	100	100	-	100	-	-	100	100	100	100	100	100	-	100	-	-
จำนวนรวม	15	18	10	16	10	13	15	26	ก	26	-	ก	19	24	17	27	12	12	ก	17	ก	ก

หมายเหตุ ก. หมายถึง จำนวนต่ำกว่าสิบ

ตารางที่ ๒๗ อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาปีที่สี่ จำแนกตามเพศและหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญอันดับสอง
กับความมุ่งปรารถนาทางอาชีพ

อาชีพที่นักศึกษา มุ่งปรารถนาจะประกอบ	อาชีพที่มี เกียรติใน สังคม		ปิกามารกา อยากให้ทำ		มีคุณ ประโยชน์ ต่อประเทศ ชาติ		รายได้ดี		มีโอกาส ก้าวหน้า		อาชีพเดียว กับบุคคล ที่นับถือ		เหมาะสม กับสติ ปัญญา		เป็นอา ชีพที่ใ ความ สามารถ		อาชีพ อิสระ		อนาคต มั่นคง		ไม่ตอบ	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ปฏิบัติการงานอาชีพ วิชาชีพ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของ ผู้บริหารระดับศาสตราจารย์และ ผู้จัดการ	375	565	ก	455	143	579	250	591	400	647	-	ก	ก	581	727	667	ก	600	ก	673	ก	ก
ผู้เขียนพนักงาน	187	43	-	-	357	-	100	-	100	-	ก	-	ก	32	-	33	-	-	-	-	ก	-
ปฏิบัติการงานเกี่ยวกับการค้า เกษตรกรรมและชาวประมง	62	130	ก	182	71	53	150	91	-	59	-	-	ก	129	-	167	-	100	ก	167	-	-
บริการ	125	43	-	-	143	53	150	-	100	176	-	-	-	-	182	67	ก	100	-	83	-	-
อาชีพราชการทั่ว ๆ ไป (ไม่ระบุ)	-	-	-	-	71	-	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ก	-	-	-
ทำงานในรัฐวิสาหกิจ (ไม่ระบุ)	62	130	-	-	71	53	-	91	100	-	-	-	ก	97	91	-	ก	100	ก	-	ก	-
ทำงานเอกชน-ส่วนตัว (ไม่ระบุ)	125	43	-	363	71	263	150	45	300	-	-	-	-	129	-	33	-	-	ก	83	-	-
อื่น ๆ (ไม่ระบุ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ยอดรวม	100	100	-	100	100	100	100	100	100	100	-	-	-	100	100	100	-	100	-	100	-	-
จำนวนรวม	16	23	ก	11	14	19	20	22	10	17	ก	ก	ก	31	11	30	ก	10	ก	12	ก	ก

หมายเหตุ ก. หมายถึงจำนวนต่ำกว่าสิบ

ตารางที่ 28 อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาปีที่หนึ่ง จำแนกตามหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญอันสัมพันธ์กับความมุ่งปรารถนาทางอาชีพ

อาชีพที่นักศึกษา มุ่งปรารถนาจะประกอบ	มีเกียรติ ในสังคม		บิคาบารคา อุยาก ให้ทำ		มีคุณประ- โยชน์ต่อประ- เทศชาติ		รายได้ดี		มีโอกาส ก้าวหน้า		อาชีพเกี่ยว กับบุคคลที่ นับถือ		เหมาะสม กับ สติปัญญา		ได้ใช้ ความ สามารถ		อาชีพอิสระ		อนาคต มั่นคง		ไม่ชอบ	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ปฏิบัติการงานอาชีพ วิชาชีพ และอาชีพอื่น ที่เกี่ยวข้อง	58.9	37.6	38.5	41.3	52.7	63.2	54.6	27.3	20.0	52.4	ก	-	ก	57.5	47.2	73.4	ก	49.9	ก	56.6	ก	53.9
นักรัฐประศาสนศาสตร์และผู้จัดการ	5.9	-	15.4	-	10.5	-	9.1	9.1	20.0	-	-	-	ก	-	5.9	-	ก	-	ก	-	-	-
เสมียนพนักงาน	-	43.8	-	29.4	10.5	10.5	9.1	18.2	-	19.1	-	-	-	15.1	11.8	-	-	24.9	-	4.8	-	15.4
ปฏิบัติการงานเกี่ยวกับการค้า	17.7	6.3	15.4	-	5.3	10.6	27.3	9.1	10.0	4.8	-	-	-	6.0	17.7	6.7	ก	-	-	-	-	-
เกษตรกรและชาวประมง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
บริการ	11.8	6.3	-	5.0	5.3	10.6	-	9.1	30.0	9.5	-	ก	-	9.0	-	6.7	-	6.2	-	-	-	7.7
อาชีพรับราชการทั่วไป (ไม่ระบุ)	-	-	7.7	11.8	10.5	5.3	-	18.2	-	9.5	-	ก	ก	6.1	11.8	6.7	-	-	-	19.1	-	-
ทำงานในรัฐวิสาหกิจ (ไม่ระบุ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ทำงานเอกชน - ธุรกิจส่วนตัว (ไม่ระบุ)	5.9	-	7.7	11.8	5.3	-	-	9.1	20.0	4.8	-	-	ก	6.1	-	-	-	12.5	-	-	ก	15.4
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่ชอบ	-	6.3	15.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5.9	6.7	ก	6.2	ก	4.8	-	7.7
จำนวนรวม	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	-	-	-	100	100	100	-	100	-	100	-	100
ยอดรวม	17	16	13	17	19	19	11	11	10	21	ก	ก	ก	33	17	15	ก	16	ก	21	ก	13

หมายเหตุ ก. หมายถึง จำนวนต่ำกว่าสิบ

ตารางที่ 29 อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาปีที่สี่ จำแนกตามหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญอันดับสามกับ
ความมุ่งปรารถนาทางอาชีพ

อาชีพที่นักศึกษา มุ่งปรารถนาจะประกอบ	มีเกียรติใน สังคม		มีคามารคา อยาก ให้ทำ		มีคุณประโยชน์ ต่อ ประเทศชาติ		รายได้ดี		มีโอกาส ก้าวหน้า		อาชีพเกี่ยว กับบุคคลที่ นับถือ		เหมาะสม กับ สติปัญญา		ได้ใช้ ความ สามารถ		อาชีพ อิสระ		อนาคต มั่นคง		ไม่ ชอบ	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ปฏิบัติการอาชีพ วิชาชีพ และอาชีพ อื่นที่เกี่ยวข้อง	20.0	40.0	42.7	45.5	27.3	60.0	50.0	35.7	36.4	56.6	-	ก	50.0	75.1	23.1	58.9	ก	ก	ก	51.9	ก	80.0
นักรัฐประศาสนศาสตร์และผู้จัดการ เสมียนพนักงาน	20.0	-	28.6	-	9.1	4.0	-	-	9.1	-	ก	ก	-	-	38.5	-	-	-	ก	4.3	-	-
ปฏิบัติการงานเกี่ยวกับการค้า	10.0	26.7	7.1	18.2	27.3	8.0	10.0	14.2	-	20.8	-	-	20.0	-	7.7	23.6	-	-	ก	8.7	-	-
เกษตรกรและชาวประมง	30.0	-	7.1	-	9.1	12.0	20.0	14.2	9.1	-	-	-	-	7.2	7.7	-	ก	ก	-	4.3	ก	-
บริการ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10.0	-	15.4	-	-	-	-	-	-	-
อาชีพรับราชการทั่วไป (ไม่ระบุ)	-	13.4	-	9.1	-	4.0	10.0	14.2	27.3	8.4	-	-	-	-	7.7	-	-	-	ก	4.3	ก	10.0
อาชีพรับราชการทั่วไป (ไม่ระบุ)	-	20.0	14.3	18.2	18.2	4.0	10.0	21.4	18.2	8.3	-	-	20.0	3.6	-	17.7	-	ก	ก	17.4	-	10.0
ทำงานในรัฐวิสาหกิจ (ไม่ระบุ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ทำงานเอกชน - ธุรกิจส่วนตัว (ไม่ระบุ)	10.0	-	-	9.1	9.1	8.0	-	-	-	-	-	-	-	14.3	-	-	ก	ก	-	8.7	-	-
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่ชอบ	10.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ก	-	-	-	-	-
จำนวนรวม	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	-	-	100	100	100	100	-	-	-	100	-	100
ยอดรวม	10	15	14	11	11	25	10	14	11	24	ก	ก	10	28	13	17	ก	ก	ก	23	ก	10

หมายเหตุ ก. หมายถึงจำนวนค่ากว่าสิบ

เพศกัน นักศึกษาจะมีความมุ่งปรารถนาทางอาชีพที่ใช่วิชาชีพต่างกัน โดยทั่วไปนักศึกษาหญิงปรารถนาอาชีพที่ใช่วิชาชีพต่าง ๆ สูงกว่านักศึกษาชาย แต่สำหรับผู้ที่ยึดหลักอาชีพที่มีรายได้ดี อาชีพที่มีเกียรติในสังคม อาชีพที่บิดามารดาอยากให้เรา อาชีพที่มีคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ และอาชีพที่ได้ใช้ความสามารถนั้น ในหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญบางอันกับ นักศึกษาชายจะมีความปรารถนาในอาชีพที่ใช่วิชาชีพมากกว่านักศึกษาหญิง

กล่าวสรุปได้ว่าหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อความมุ่งปรารถนาทางอาชีพของนักศึกษาทั้งชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ทั้งเพศชายและเพศหญิง แม้นักศึกษาส่วนใหญ่ต่างปรารถนาที่จะประกอบอาชีพที่ใช่วิชาชีพก็ตาม แต่จะเห็นได้ว่าความปรารถนาในอาชีพที่ใช่วิชาชีพนั้นจะมีแตกต่างกันไปในแต่ละหลักเกณฑ์และในหลักเกณฑ์เดียวกัน แต่ต่างเพศกันก็มีความปรารถนาทางอาชีพแตกต่างกัน

อย่างไรก็ตามยังมีสิ่งที่น่าสนใจและควรศึกษาเพิ่มเติม คือ ในการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น นักศึกษามีเหตุผลอย่างไรในการเลือก ทั้งนี้เพราะในการเลือกกระทำใด ๆ นั้นคนย่อมจะมีเหตุผล คึงนั้นถ้าหากเราทราบเหตุผลในการเลือกอาชีพของนักศึกษาแล้ว จะช่วยให้เราเข้าใจความมุ่งปรารถนาเกี่ยวกับอาชีพของนักศึกษาคิดขึ้น กล้วย เหตุนี้ผู้ศึกษาจึงได้ให้นักศึกษาอธิบายถึงเหตุผลที่ตัดสินใจว่าจะเลือกอาชีพนั้น ๆ โดยบอกเหตุผลมาสองประการ และได้นำเหตุผลต่าง ๆ ตามที่นักศึกษาให้ มาจัดกลุ่มใหม่เพื่อความสะดวกในการศึกษา ซึ่งพอจะจัดแบ่งกลุ่มได้ดังนี้

เหตุผลที่อธิบายถึงเรื่องงานโดยเฉพาะ เช่น เป็นอาชีพที่สุจริตและเป็นอิสระ เป็นอาชีพที่สังคมยกย่อง เป็นงานสบาย มีทางก้าวหน้า เป็นอาชีพที่มั่นคง เป็นอาชีพที่ดีกว่าอาชีพอื่น ๆ เป็นงานที่หาง่าย และเป็นอาชีพที่มีรายได้ดี เป็นต้น

เหตุผลที่อธิบายถึงวิชาความรู้ที่เรียน เช่น เป็นอาชีพที่ทำให้ได้ใช้วิชาที่เรียนมาให้เป็นประโยชน์ เป็นอาชีพซึ่งตรงกับสาขาวิชาที่เรียน เป็นอาชีพที่ได้ใช้ความสามารถเต็มที่ เป็นงานที่คิดว่าพอจะมีความสามารถทำได้ เป็นต้น

เหตุผลทางค่านิยม เช่น เป็นอาชีพที่สังคมต้องการ เป็นงานที่ทำประโยชน์ให้กับสังคม ให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์และเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับคนอื่น ๆ เป็นต้น

เหตุผลทางค่านิยมครอบครัว เช่น เลือกรับประกอบอาชีพตามบิดาหรือตามความประสงค์ของบิดามารดา

เหตุผลส่วนบุคคล เช่น ชอบ สนใจ เหมาะกับนิสัย เป็นงานที่ทำแล้วรู้สึกสบาย มีใจรัก ทำให้เป็นคนกระตือรือร้น เป็นอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิก ชอบท่องเที่ยวและต้องการประสบการณ์ ทำให้มีโอกาสศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เป็นต้น

ผลจากการศึกษา ปรากฏดังตารางที่ 30 นักศึกษาส่วนใหญ่จะให้เหตุผลส่วนบุคคลเป็นเหตุผลที่หนึ่ง รองลงมาเป็นเหตุผลเกี่ยวกับงาน แต่ในเหตุผลที่สองนั้นนักศึกษากล่าวถึงเหตุผลเกี่ยวกับงานเป็นสำคัญ รองลงมาจึงเป็นเหตุผลส่วนบุคคล นอกจากนี้ นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงยังให้เหตุผลในการเลือกอาชีพต่างกัน กล่าวคือ ในการเลือกอาชีพนักศึกษาชายทั้งชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 34 และร้อยละ 33 ตามลำดับ ให้เหตุผลเกี่ยวกับงานเป็นสำคัญ นอกจากนี้ก็ให้เหตุผลส่วนบุคคลประมาณร้อยละ 27 เท่ากัน ซึ่งมีลักษณะต่างกันข้ามกับนักศึกษาหญิงส่วนใหญ่ทั้งชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ที่ให้เหตุผลส่วนบุคคลเป็นสำคัญ คือ ประมาณร้อยละ 43 และร้อยละ 35 ตามลำดับ นอกนั้นก็ให้เหตุผลเกี่ยวกับงาน และเกี่ยวกับความรู้เป็นสำคัญ แต่ในกรณีของเหตุผลที่สอง จะพบว่านักศึกษากลุ่มชายและเพศหญิงทั้งชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ให้เหตุผลลักษณะเดียวกันในการเลือกอาชีพ คือ เหตุผลส่วนบุคคล แสดงว่าในการเลือกอาชีพนั้น นักศึกษาชายส่วนใหญ่พิจารณาจากเหตุผลเกี่ยวกับงานเป็นอันดับแรก รองลงมาจึงจะพิจารณาถึงเหตุผลส่วนบุคคลซึ่งตรงกันข้ามกับนักศึกษาหญิงส่วนใหญ่ที่เลือกอาชีพด้วยเหตุผลส่วนบุคคลเป็นสำคัญ รองลงมาจึงจะพิจารณาถึงเหตุผลเกี่ยวกับงาน มีข้อที่น่าสังเกตว่า ในกรณีของเหตุผลที่สองนี้ ผู้ที่ไม่ให้เหตุผลในการเลือกอาชีพจะมีจำนวนมาก ทั้งนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักศึกษากลุ่มชายก็ให้เหตุผลชัดเจนแล้วในเหตุผลที่หนึ่ง ดังนั้นจึงไม่ให้เหตุผลที่สองอีก

ตารางที่ 30 อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 - ปีที่ 4 จำแนกตามเพศ เหตุผลที่หนึ่ง และที่สองในการเลือกอาชีพ

เหตุผลในการเลือกอาชีพของนักศึกษา	เหตุผลที่หนึ่ง										เหตุผลที่สอง									
	นักศึกษาปีที่ 1				นักศึกษาปีที่ 4				รวม		นักศึกษาปีที่ 1				นักศึกษาปีที่ 4				รวม	
	ชาย	หญิง	รวม		ชาย	หญิง	รวม		จำนวน	%	ชาย	หญิง	รวม		ชาย	หญิง	รวม		จำนวน	%
			จำนวน	%			จำนวน	%					จำนวน	%			จำนวน	%		
เหตุผลเกี่ยวกับงาน	33.9	27.1	89	29.7	32.7	26.5	81	28.7	170	29.2	14.3	16.0	41	13.7	12.9	14.9	40	14.2	81	31.1
เหตุผลเกี่ยวกับความรู้	8.0	10.1	28	9.3	20.8	87.1	70	24.8	98	16.8	24.5	5.8	21	7.0	1.0	1.0	28	9.9	49	8.4
เหตุผลทางสังคม	20.5	9.6	41	13.7	15.8	8.3	31	11.0	72	12.4	12.5	10.6	34	11.3	14.9	11.6	36	12.8	70	12.0
เหตุผลทางครอบครัว	5.4	4.8	15	5.0	1.0	1.7	4	1.4	19	3.3	2.7	2.1	7	2.3	2.0	-	2	0.7	9	1.5
เหตุผลส่วนบุคคล	26.8	43.5	110	36.7	26.7	35.4	91	32.3	201	34.5	16.1	14.9	46	15.3	17.8	16.0	47	16.7	93	16.0
ไม่ตอบ	5.4	5.8	17	5.7	3.0	1.1	5	1.8	22	3.8	50.0	50.5	151	50.3	42.6	47.5	129	45.7	280	48.1
ยอดรวม	100	100	-	100	100	100	-	100	-	100	100	100	-	100	100	100	-	100	-	100
จำนวนรวม	112	188	300	300	101	181	282	282	582	582	112	188	300	300	101	181	282	282	582	582

การที่นักศึกษาามีเหตุผลในการเลือกอาชีพต่าง ๆ กันนี้ มีสิ่งที่น่าพิจารณาต่อไป คือ เหตุผลที่ต่างกันจะมีส่วนทำให้ความมุ่งปรารถนาทางอาชีพต่างกันหรือไม่เพียงไร จากการศึกษาพบว่านักศึกษาทั้งชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีเหตุผลในการเลือกอาชีพแตกต่างกัน จะมีความมุ่งปรารถนาทางอาชีพต่างกัน แม้ว่าจะโดยรวมแล้วนักศึกษาส่วนใหญ่ต่างก็ปรารถนาที่จะประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพก็ตาม แต่ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอาชีพปฏิบัติงานอาชีพ วิชาชีพ และอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องนั้น เป็นกลุ่มอาชีพที่รวมอาชีพต่าง ๆ เข้าด้วยกันมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ ถึงกล่าวแล้วข้างต้นก็เป็นได้

จากตารางที่ 31 และ 32 จะเห็นได้ว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่เลือกอาชีพโดยให้เหตุผลทางสังคมเป็นเหตุผลหนึ่งนั้น ส่วนใหญ่ต่างมีความปรารถนาที่จะประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพมากกว่าอาชีพอื่น ๆ และในขณะเดียวกันก็มีจำนวนสูงกว่าผู้ที่ให้เหตุผลอื่น ๆ สำหรับเหตุผลที่สองก็เช่นกัน จากตารางที่ 33 และ 34 พบว่านักศึกษาหญิงทั้งชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ที่ใช้เหตุผลทางสังคมมาเป็นหลักในการพิจารณาเลือกอาชีพนั้น จะพบว่ามี ความปรารถนาที่จะประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพมากกว่าอาชีพอื่น ๆ เช่นกัน และแตกต่างไปจากนักศึกษาชายปีที่ 1 ซึ่งใช้เหตุผลส่วนตัวกับนักศึกษาชายปีที่ 4 ที่ใช้เหตุผลเกี่ยวกับความรู้เป็นหลักในการพิจารณาเลือกอาชีพนั้นปรารถนาที่จะประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพสูงกว่าผู้ที่ให้เหตุผลอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตามนักศึกษาชายทั้งชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 เหล่านี้ต่างก็ให้เหตุผลเดียวกันในเหตุผลที่ 1

เป็นที่น่าสังเกตว่าสำหรับผู้ให้เหตุผลเกี่ยวกับงานและเหตุผลส่วนบุคคลเป็นหลักนั้น จะมีความปรารถนาทางอาชีพแตกต่างไปจากผู้ที่ให้เหตุผลอื่น ๆ กล่าวคือ จะพิจารณาให้ความสำคัญแก่อาชีพกลุ่มอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจึงพอจะสรุปได้ว่าเหตุผลในการเลือกอาชีพมีอิทธิพลต่อความมุ่งปรารถนาทางอาชีพของนักศึกษา

ตารางที่ 31 อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาที่หนึ่ง จำแนกตามเพศและเหตุผลหนึ่ง ในการเลือกอาชีพและความมุ่งปรารถนาทางอาชีพ

อาชีพที่นักศึกษา มุ่งปรารถนาจะประกอบ	เหตุผลเกี่ยวกับงาน		เหตุผลเกี่ยวกับความรู้		เหตุผลทางสังคม		ทางด้านการครอบครัว		เหตุผลส่วนตัว		ไม่ตอบ	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ผู้ปฏิบัติงานอาชีพ วิชาชีพ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	55.2	47.0	ก	73.7	65.2	77.8	ก	ก	30.0	55.0	ก	36.4
นักรัฐประศาสนศาสตร์และผู้จัดการ เสมียนพนักงาน	7.9	-	ก	-	8.7	-	-	-	23.3	1.2	-	-
ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า เกษตรกรและชาวประมง	2.5	21.6	ก	15.8	-	-	-	ก	10.0	20.0	-	9.1
ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า บริการ	15.8	9.8	ก	-	-	-	ก	ก	20.0	2.5	-	-
อาชีพราชการทั่วไป (ไม่ระบุ)	-	2.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ทำงานในรัฐวิสาหกิจ (ไม่ระบุ)	2.6	7.8	-	-	13.0	-	ก	ก	6.7	11.2	-	-
ทำงานเอกชน-ส่วนตัว (ไม่ระบุ)	5.3	9.8	-	5.3	13.0	22.2	-	-	-	7.5	-	9.1
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.5	-	-
	2.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ก	45.4
ยอดรวม	100	100	-	100	100	100	-	-	100	100	-	100
จำนวนรวม	38	51	ก	19	23	18	ก	ก	30	80	ก	11

หมายเหตุ ก. หมายถึงจำนวนต่ำกว่าสิบ

ตารางที่ 32 อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามเพศ และเหตุผลที่หนึ่ง ในการเลือกอาชีพและความมุ่งปรารถนา
ทางอาชีพ

อาชีพที่นักศึกษามุ่งปรารถนาจะประกอบ	เหตุผล เกี่ยวกับงาน		เหตุผล เกี่ยวกับความรู้		เหตุผล ทางสังคม		เหตุผล ทางค่านิยมครอบครัว		เหตุผล ส่วนบุคคล		ไม่ตอบ	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ผู้ปฏิบัติงานอาชีพ วิชาชีพ และอาชีพอื่น ที่เกี่ยวข้อง	33.3	29.2	38.1	79.6	56.3	86.7	-	ก	37.0	46.9	-	ก
นักรัฐประศาสนศาสตร์และผู้จัดการ เสมียนพนักงาน	9.1	-	28.6	2.0	25.0	-	ก	-	3.7	3.1	-	-
ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า	12.1	14.6	19.0	8.2	-	-	-	ก	11.1	14.1	-	-
เกษตรกรและชาวประมง	15.2	12.5	14.3	4.1	6.3	-	-	-	7.4	-	ก	-
บริการ	3.0	-	-	-	6.3	-	-	-	3.7	-	-	-
อาชีพราชการทั่ว ๆ ไป (ไม่ระบุ)	3.0	6.3	-	2.0	6.3	-	-	ก	22.2	7.8	-	-
ทำงานในรัฐวิสาหกิจ (ไม่ระบุ)	18.2	27.1	-	4.1	-	6.7	-	-	11.1	7.8	ก	-
ทำงานเอกชน - ธุรกิจส่วนตัว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อื่น ๆ	6.1	10.4	-	-	-	6.7	-	-	3.7	6.3	-	-
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ก	-
ยอดรวม	100	100	100	100	100	100	-	-	100	100	-	-
จำนวนรวม	33	48	21	49	16	15	ก	ก	27	64	ก	ก

หมายเหตุ ก. หมายถึงจำนวนต่ำกว่าสิบ

ตารางที่ 33 อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาปีหนึ่ง จำแนกตามเพศและเหตุผลที่สอง ในกาเลือกอาชีพและความมุ่งปรารถนาทางอาชีพ

อาชีพที่นักศึกษา มุ่งปรารถนาจะประกอบ	เหตุผลเกี่ยวกับงาน		เหตุผลเกี่ยวกับความรู้		เหตุผลทางสังคม		ทางคาม ครอบครัว		เหตุผล ส่วนตัว		ไม่ตอบ	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ผู้ปฏิบัติงานอาชีพ วิชาชีพและอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	56.2	48.6	ก	66.7	50.0	80.0	ก	ก	61.1	67.8	41.1	44.2
นักรัฐประศาสนศาสตร์และผู้จัดการ	6.2	-	ก	-	21.4	-	ก	-	22.2	-	7.1	1.0
เสมียนพนักงาน	6.2	22.8	-	16.7	-	5.0	-	ก	-	-	7.1	22.1
ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า	31.2	5.7	-	-	7.1	5.0	-	-	5.5	7.1	12.5	3.1
เกษตรกรและชาวประมง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.0
บริการ	-	8.6	ก	-	7.1	5.0	-	-	-	14.3	9.0	7.4
อาชีพราชการทั่วไป (ไม่ระบุ)	-	8.6	-	16.7	7.1	5.0	-	ก	5.5	3.6	7.1	9.5
ทำงานในรัฐวิสาหกิจ (ไม่ระบุ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ทำงานเอกชน-ส่วนตัว (ไม่ระบุ)	-	5.7	-	-	7.1	-	-	-	5.5	7.4	9.0	6.3
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่ตอบ	-	-	ก	-	-	-	-	-	-	-	7.1	5.3
ยอดรวม	100	100	-	100	100	100	-	-	100	100	100	100
จำนวนรวม	16	25	ก	16	14	20	ก	ก	18	28	56	95

หมายเหตุ ก. หมายถึงจำนวนต่ำกว่าสิบ

ตารางที่ 34 อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามเพศ และเหตุผลที่สอง ในการเลือกอาชีพและความมุ่งปรารถนา
ทางอาชีพ

อาชีพที่นักศึกษามุ่งปรารถนาจะประกอบ	เหตุผล เกี่ยวกับงาน		เหตุผล เกี่ยวกับความรู้		เหตุผล ทางสังคม		เหตุผล ทางค่านิยมครอบครัว		เหตุผล ส่วนบุคคล		ไม่ตอบ	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ผู้ปฏิบัติงานอาชีพ วิชาชีพ และอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	30.8	40.7	40.0	50.0	33.3	80.9	ก	-	33.3	44.8	41.9	63.9
นักรัฐประศาสนศาสตร์และผู้จัดการ	7.7	-	10.0	-	20.0	4.8	-	-	27.8	-	11.6	2.3
เสมียนพนักงาน	30.8	18.5	10.0	27.8	-	-	-	-	11.1	10.3	9.3	9.3
ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า	7.7	11.2	10.0	-	20.0	-	ก	-	5.6	13.8	11.6	2.3
เกษตรกรและชาวประมง	-	-	10.0	-	-	-	-	-	5.6	-	2.3	-
บริการ	7.7	11.1	20.0	-	6.7	-	-	-	5.6	17.2	6.9	2.3
อาชีพราชการทั่ว ๆ ไป (ไม่ระบุ)	7.7	11.1	-	-	6.7	9.5	-	-	11.1	10.3	13.9	13.9
ทำงานในรัฐวิสาหกิจ (ไม่ระบุ)	-	-	-	5.6	-	-	-	-	-	-	-	-
ทำงานเอกชน - ธุรกิจส่วนตัว	7.7	7.5	-	5.6	13.3	4.8	-	-	-	3.4	-	5.8
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.3	-
ยอดรวม	100	100	100	100	100	100	-	-	100	100	100	100
จำนวนรวม	13	27	10	18	15	21	ก	-	18	29	43	86

หมายเหตุ ก. หมายถึงจำนวนต่ำกว่าสิบ

อย่างไรก็ตามได้มีนักวิชาการบางท่านมีความเห็นว่าการที่นักศึกษาของอาชีพต่าง ๆ แตกต่างกันนั้นเป็นเรื่องที่น่าสนใจเช่นกัน ผู้ที่มุ่งปรารถนาในอาชีพที่ใช้วิชาชีพจะมีทัศนคติเหมือนกันหรือแตกต่างกันกับผู้มุ่งปรารถนาอาชีพที่บริหารรัฐประศาสนศาสตร์และผู้มุ่งปรารถนาในอาชีพที่ใช้วิชาชีพจะมีทัศนคติเหมือนกันหรือแตกต่างกันกับผู้มุ่งปรารถนาอาชีพบริการ เป็นต้น ดังนั้นในการศึกษาจึงควรจะได้พิจารณาในแง่นี้ด้วย

จากการศึกษาพบว่านักศึกษาที่มุ่งปรารถนาอาชีพกลุ่มต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่จะมีเหตุผลในการเลือกอาชีพเหมือนกัน คือ เหตุผลส่วนบุคคลและเหตุผลเกี่ยวกับงาน นอกจากนี้ก็เป็นเหตุผลเกี่ยวกับความรู้ เหตุผลทางสังคม และเหตุผลทางครอบครัว ซึ่งมีเพียงส่วนน้อย (ตารางที่ 35) การที่นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกประกอบอาชีพต่าง ๆ ด้วยเหตุผลส่วนบุคคลนั้น อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากความรู้ที่นักศึกษาได้รับทำให้นักศึกษาเกิดความคิดอ่านของตนเองขึ้นโดยที่นักศึกษาไม่รู้ตัวหรือไม่ทันนึกถึงความจริงข้อนี้ จึงไม่ได้ให้เหตุผลเกี่ยวกับความรู้ แต่กลับไปให้เหตุผลว่าเป็นเพราะชอบ สนใจ หรือเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับผู้หญิง เป็นต้น จะเห็นได้ว่ากลุ่มอาชีพที่ใช้วิชาชีพ กลุ่มอาชีพนักบริหาร กลุ่มอาชีพเสมียนพนักงาน และกลุ่มอาชีพบริการนั้น ล้วนแต่เป็นอาชีพที่นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ได้ทั้งสิ้น

ในทำนองเดียวกัน พวกที่เลือกประกอบอาชีพด้วยเหตุผลเกี่ยวกับงานก็เป็นเพราะลักษณะของอาชีพนั้น ๆ ผู้ที่มุ่งปรารถนาจะประกอบอาชีพเกี่ยวกับการค้าหรือทำงานเอกชน - ธุรกิจส่วนตัวก็เพราะพิจารณาเห็นว่า เป็นอาชีพที่ไร้รายได้ มีทางก้าวหน้า จึงทำให้เกิดความมุ่งปรารถนาในอาชีพเหล่านี้ หรือผู้ที่มุ่งปรารถนาอาชีพรับราชการก็เพราะเห็นว่าอาชีพรับราชการ เป็นงานสบายมีทางก้าวหน้าและเป็นอาชีพที่มั่นคง เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4 จะพบว่านักศึกษาระดับปีที่ 1 ในทุกกลุ่มอาชีพพิจารณาให้ความสำคัญกับเหตุผลเกี่ยวกับความรู้สูงกว่านักศึกษาระดับปีที่ 4 แต่โดยทั่วไป นักศึกษาส่วนใหญ่ทั้งชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 จะมีเหตุผลในการเลือกอาชีพเหมือนกัน คือ เหตุผลเกี่ยวกับงาน เหตุผลส่วนบุคคล เหตุผลเกี่ยวกับความรู้ เหตุผลทางสังคม และเหตุผลทางครอบครัว ซึ่งมีเพียงส่วนน้อย ยกเว้นนักศึกษาระดับปีที่ 1 ที่มุ่งปรารถนาจะประกอบ

ตารางที่ 35 อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาที่มุ่งปรารถนาอาชีพ จำแนกตามเหตุผลที่เลือกอาชีพ

อาชีพที่นักศึกษามุ่งปรารถนา จะประกอบ	เหตุผล เกี่ยวกับงาน	เหตุผลเกี่ยว- เกี่ยวกับความรู้	เหตุผล ทางสังคม	เหตุผลทาง ครอบครัว	เหตุผล ส่วนบุคคล	ไม่ตอบ	ยอดรวม	จำนวนรวม
ผู้ปฏิบัติงานอาชีพ วิชาชีพ และ อาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง	21.4	22.1	17.0	3.1	34.1	2.3	100	299
นักรัฐประศาสนศาสตร์และผู้จัดการ	18.2	27.3	18.2	3.0	33.3	-	100	33
เสมียน-พนักงาน	33.3	17.4	-	2.9	45.0	1.4	100	69
ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า	53.7	14.6	2.4	5.0	24.3	-	100	41
เกษตรกร - ชาวประมง	ก	-	ก	-	ก	ก	-	ก
บริการ	25.0	2.5	10.0	7.5	55.0	-	100	40
ราชการทั่วไป (ไม่ระบุ)	48.1	5.5	14.8	-	27.8	3.8	100	54
รัฐวิสาหกิจ (ไม่ระบุ)	-	-	-	-	-	-	-	-
เอกชน - ธุรกิจส่วนตัว (ไม่ระบุ)	53.4	3.3	3.3	6.7	30.0	3.3	100	30
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่ตอบ	9.1	-	-	-	-	90.9	100	11

หมายเหตุ ก. หมายถึงจำนวนต่ำกว่าสิบ

ตารางที่ 36 อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาที่มุ่งปรารถนาอาชีพ จำนวนตามเหตุผล
ที่เลือกอาชีพและปีการศึกษา

อาชีพที่นักศึกษามุ่งปรารถนา จะประกอบ	นักศึกษาปีที่ 1								นักศึกษาปีที่ 4							
	เหตุผล เกี่ยวกับงาน	เหตุผล เกี่ยวกับความรู้	เหตุผล ทางสังคม	เหตุผล ทางครอบครัว	เหตุผล ส่วนบุคคล	ไม่ตอบ	ยอดรวม	จำนวน	เหตุผล เกี่ยวกับงาน	เหตุผล เกี่ยวกับความรู้	เหตุผล ทางสังคม	เหตุผล ทางครอบครัว	เหตุผล ส่วนบุคคล	ไม่ตอบ	ยอดรวม	จำนวน
ผู้ปฏิบัติงานอาชีพ วิชาชีพ และ อาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง	17.5	32.4	15.2	0.6	33.8	1.3	100	146	25.5	12.4	18.9	5.2	34.5	3.2	100	153
นักรัฐประศาสนศาสตร์และผู้จัดการ เสมียน-พนักงาน	16.8	39.2	22.4	5.6	16.8	-	100	18	20.0	13.4	13.4	-	53.2	-	100	15
ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า	58.0	26.4	5.3	-	10.6	-	100	19	50.0	4.5	-	9.1	36.5	-	100	22
เกษตรกรและชาวประมง	ก	-	ก	-	ก	ก	-	ก	ก	-	-	-	-	-	-	ก
บริการ	22.4	5.6	5.6	5.6	61.6	-	100	18	27.4	-	13.2	9.1	50.0	-	100	22
ราชการทั่ว ๆ ไป (ไม่ระบุ)	61.2	6.4	3.2	-	25.9	3.2	100	31	30.5	4.3	30.5	-	30.5	4.3	100	23
รัฐวิสาหกิจ (ไม่ระบุ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เอกชน-ธุรกิจส่วนตัว(ไม่ระบุ)	53.8	-	7.7	-	38.5	-	100	13	52.9	5.9	-	11.8	23.6	5.9	100	17
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	ก	-	ก	10.0	-	-	-	-	90.0	100	10

หมายเหตุ

ก. หมายถึงจำนวนต่ำกว่าสิบ

ตารางที่ 37 อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาที่มุ่งปรารถนาอาชีพ จำนวนตามเหตุผล
ที่เลือกอาชีพและเพศ

อาชีพที่นักศึกษามุ่งปรารถนา จะประกอบ	เพศชาย								เพศหญิง							
	เหตุผล เกี่ยวกับงาน	เหตุผล เกี่ยวกับความรู้	เหตุผล ทางสังคม	เหตุผล ทางครอบครัว	เหตุผล ส่วนบุคคล	ไม่ตอบ	ยอดรวม	จำนวนรวม	เหตุผล เกี่ยวกับงาน	เหตุผล เกี่ยวกับความรู้	เหตุผล ทางสังคม	เหตุผล ทางครอบครัว	เหตุผล ส่วนบุคคล	ไม่ตอบ	ยอดรวม	จำนวนรวม
ผู้ปฏิบัติงานอาชีพ วิชาชีพ และ อาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง	34.8	14.1	26.1	3.3	20.6	1.1	100	92	15.5	25.6	13.0	2.9	40.1	2.9	100	207
นักรัฐประศาสนศาสตร์และผู้จัดการ เสมือน-พนักงาน	20.7	27.6	20.7	3.4	27.6	-	100	29	-	ก	-	-	ก	-	-	ก
ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า	31.3	31.3	-	-	37.4	-	100	16	34.0	13.2	-	3.8	47.1	1.9	100	53
เกษตรกร - ประมง	44.0	16.0	4.0	4.0	32.0	-	100	25	68.7	12.5	-	6.2	12.5	-	100	16
บริการ	ก	-	ก	-	ก	ก	-	ก	ก	-	-	-	-	-	-	ก
ราชการทั่วไป (ไม่ระบุ)	13.4	-	26.6	16.7	53.3	-	100	15	32.0	4.0	-	8.0	56.0	-	100	25
รัฐวิสาหกิจ (ไม่ระบุ)	53.3	-	20.0	-	20.0	6.7	100	15	47.4	7.9	13.2	-	28.9	2.6	100	38
เอกชน-ธุรกิจส่วนตัว (ไม่ระบุ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อื่น ๆ	ก	-	-	ก	ก	ก	-	ก	55.0	5.0	5.0	35.0	30.0	-	100	20
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่ตอบ	ก	-	-	-	ก	ก	-	ก	-	-	-	-	-	ก	-	ก

หมายเหตุ ก. หมายถึงจำนวนต่ำกว่าสิบ

อาชีพนักรัฐประศาสนศาสตร์และผู้จัดการ จะให้เหตุผลเกี่ยวกับความรู้เป็นสำคัญ และ นักศึกษาปีที่ 4 ที่มุ่งปรารถนาในอาชีพรับราชการทั่ว ๆ ไป จะถือว่าเหตุผลเกี่ยวกับงาน เหตุผลทางสังคม และเหตุผลส่วนบุคคลมีความสำคัญเท่า ๆ กัน (กัณฑ์ตารางที่ 36) สำหรับ ผู้ที่มุ่งปรารถนาในกลุ่มอาชีพเกี่ยวกับการค้า กลุ่มทำงานเอกชน - ธุรกิจส่วนตัว หรือกลุ่ม อาชีพรับราชการทั่ว ๆ ไปนั้น ส่วนใหญ่จะให้เหตุผลเกี่ยวกับงานซึ่งตรงกันข้ามกับผู้มุ่ง ปรารถนาในกลุ่มอาชีพที่ใช้วิชาชีพ กลุ่มอาชีพนักรัฐประศาสนศาสตร์และผู้จัดการ เสมียน - พนักงาน และกลุ่มอาชีพบริการก็จะให้เหตุผลส่วนบุคคลเป็นส่วนใหญ่ แสดงว่าลักษณะของ กลุ่มอาชีพยังคงมีความสำคัญ แต่ในขณะที่เดียวกันชั้นปีที่ศึกษาทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง เช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความรู้ในเรื่องอาชีพน้อยกว่านัก ศึกษาปีที่ 4 จึงให้เหตุผลในการเลือกอาชีพกระจายกันไป

หากเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศชายกับเพศหญิง จากตารางที่ 37 พบว่านัก ศึกษาที่ปรารถนาอาชีพต่าง ๆ ประเภทเดียวกันและมีเหตุผลอย่างเดียวกันในการเลือก อาชีพ แต่ต่างเพศกัน จะมีความแตกต่างกันและเพศชายที่ปรารถนาในกลุ่มอาชีพที่ใช้วิชา ชีพและอาชีพนักรัฐประศาสนศาสตร์ส่วนใหญ่จะให้เหตุผลเกี่ยวกับงานมากกว่าเพศหญิง นอกจากนี้ยังพบว่าในทุกกลุ่มอาชีพเพศชายจะให้เหตุผลทางสังคมในการเลือกอาชีพมาก กว่าเพศหญิง แสดงว่าในการเลือกอาชีพนั้นเพศชายจะพิจารณาทั้งเหตุผลเกี่ยวกับงาน และเหตุผลทางสังคม ในขณะที่เพศหญิงพิจารณาให้ความสำคัญกับเหตุผลส่วนบุคคลมากกว่า

กล่าวสรุปได้ว่าลักษณะของอาชีพ ชั้นปีที่ศึกษา และเพศมีความสัมพันธ์กับเหตุผล ในการเลือกอาชีพ

นอกจากหลักเกณฑ์และเหตุผลต่าง ๆ แล้ว ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ตั้งข้อ สงสัยว่า สำหรับการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษานั้น นักศึกษาอาจจะตัดสินใจเลือก อาชีพด้วยตนเอง หรือว่าได้รับอิทธิพลจากคนอื่น เช่น บิดามารดาเป็นผู้เลือกให้ หรือว่า เลือกตามเพื่อน เป็นต้น จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาทั้งชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ทั้งเพศ ชายและเพศหญิงต่างก็ตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 70

และร้อยละ 72 ตามลำดับ รองลงมา ก็เป็นการตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง แต่ได้
รับการสนับสนุนจากบิดามารดาด้วย แสดงว่าในการเลือกอาชีพของนักเรียนนั้น นักเรียน
ส่วนใหญ่จะตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง (ดังตารางที่ 38)

สิ่งที่นำมาพิจารณาต่อไป คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพว่ามีความ
สัมพันธ์กับความมุ่งปรารถนาทางอาชีพหรือไม่เพียงใด จากการศึกษาปรากฏดังตาราง
ที่ 39 คือ นักเรียนทั้งชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ส่วนใหญ่ต่างปรารถนาที่จะประกอบอาชีพที่ใช้
วิชาชีพแทบทั้งสิ้น ยกเว้นนักเรียนชั้นปีที่ 1 ที่ตัดสินใจเลือกอาชีพตามบิดามารดาประมาณ
ร้อยละ 33 ปรารถนาอาชีพเสมือนพนักงาน ซึ่งตรงกันข้ามกับนักเรียนปีที่ 4 ที่ปรารถนา
ในอาชีพที่ใช้วิชาชีพมากถึงประมาณร้อยละ 67 ส่วนผู้ที่ปรารถนาในอาชีพเสมือนพนักงานนั้น
กลับมีเพียงร้อยละ 7 เท่านั้น

อย่างไรก็ตามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนน่าจะมี
อิทธิพลต่อความมุ่งปรารถนาทางอาชีพมิใช่น้อย จะเห็นได้ว่าทั้งนักเรียนชั้นปีที่ 1 และปี
ที่ 4 ที่มีการตัดสินใจเลือกอาชีพต่างกัน มีความมุ่งปรารถนาทางอาชีพต่างกัน เช่น
สำหรับนักเรียนปีที่ 1 ที่ตัดสินใจเลือกอาชีพเองและเลือกเองโดยที่บิดามารดาไม่เห็นด้วย
นั้น ปรารถนาในอาชีพที่ใช้วิชาชีพในอัตราส่วนที่สูงกว่าพวกที่ตัดสินใจเลือกอาชีพตามบิดา
มารดาหรือที่บิดามารดาสนับสนุน ในขณะที่เดียวกันก็ตรงกันข้ามกับนักเรียนปีที่ 4 ซึ่งตัดสินใจ
เลือกอาชีพเองและปรารถนาในอาชีพที่ใช้วิชาชีพในอัตราส่วนที่ต่ำกว่าพวกที่ตัดสินใจ
เลือกอาชีพตามบิดามารดา หรือที่บิดามารดาสนับสนุน

การที่นักเรียนชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ซึ่งมีการตัดสินใจเลือกอาชีพเหมือนกันแต่
กลับมีความปรารถนาต่างกันเช่นนี้ เป็นเพราะนักเรียนชั้นปีที่ 1 ต่างจากนักเรียนชั้นปีที่ 4
ในเรื่องเกี่ยวกับความรอบรู้ ประกอบกับนักเรียนปีที่ 4 ผู้ซึ่งใกล้จะเรียนสำเร็จและออกไป
ประกอบอาชีพย่อมจะเล็งเห็นถึงโอกาสที่จะได้เข้าไปประกอบอาชีพว่ามีมากน้อยเพียงใด
ดังนั้น จึงทำให้ตัดสินใจเลือกอาชีพได้ใกล้ชิดกว่า แต่สำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1 ที่เลือก
อาชีพตามบิดามารดาหรือที่บิดามารดาสนับสนุน มีความปรารถนาในอาชีพที่ใช้วิชาชีพมาก
กว่าอาชีพอื่น ๆ ซึ่งต่างกับนักเรียนชั้นปีที่ 4 ที่มีการตัดสินใจเลือกอาชีพเอง หรือที่บิดา

ตารางที่ 38 อัตราส่วนรอยของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 - ปีที่ 4 จำแนกตามการ
ตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษา

การตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษา	นักศึกษาปีที่ 1	นักศึกษาปีที่ 4	รวม	
			จำนวน	%
เลือกเอง	69.7	72.3	413	70.9
เลือกเองบิดามารดาเห็นด้วยอย่างมาก	3.0	1.4	13	2.2
เลือกตามบิดามารดา	7.0	5.3	36	6.2
บิดามารดาสนับสนุน	10.7	8.2	55	9.5
เลือกเองบิดามารดาไม่เห็นด้วย	7.0	7.8	43	7.4
เลือกตามเพื่อน	6.3	-	1	0.2
บิดาเลือกให้	0.3	0.7	3	0.5
อื่น ๆ	1.0	3.5	13	2.2
ไม่ตอบ	1.0	0.7	5	0.9
ยอดรวม	100	100	-	100
จำนวนรวม	300	282	582	582

ตารางที่ 39 อัตราการรอยของนักศึกษา ชั้นปี 1 - ปี 4 จำนวนการทักเตือนเลือกอาชีพและความมุ่งปรารถนาทางอาชีพ

อาชีพนักศึกษา	เลือกเอง		เลือกเอง โดยการ สอบถาม		เลือกตาม ปีการศึกษา		เลือก ตามเพื่อน		เลือก โดยการ ทัก เตือน		อื่น ๆ		ไม่ ตอบ	
	ปี 1	ปี 4	ปี 1	ปี 4	ปี 1	ปี 4	ปี 1	ปี 4	ปี 1	ปี 4	ปี 1	ปี 4	ปี 1	ปี 4
ผู้ปฏิบัติงานอาชีพ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	52.6	47.5	ก	ก	25.8	66.7	46.9	60.9	61.8	54.5	-	ก	50.0	ก
นักวิทยาศาสตร์และบุคลากร ได้มีบทบาทงาน	4.3	6.9	ก	ก	4.8	6.7	6.2	-	9.5	4.5	-	ก	10.0	-
ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการ เกษตรกรรมและชาวประมง	9.6	12.2	-	-	33.3	6.7	24.0	17.4	-	9.1	ก	-	-	ก
บริการ	9.6	5.9	-	ก	-	-	-	17.4	-	4.5	-	-	ก	ก
อาชีพราชการทั่วไป (ไม่ระบุ)	-	1.0	-	-	4.8	-	-	-	4.8	4.5	-	-	-	-
ทำงานในวิชาชีพ (ไม่ระบุ)	8.6	7.3	-	-	4.6	6.7	6.2	4.3	4.8	4.5	-	ก	-	ก
ทำงานนอกชั้น - ส่วนตัว	-	10.9	ก	ก	14.3	13.3	9.4	-	4.8	4.5	-	-	30.0	-
(ไม่ระบุ)	4.8	5.4	-	-	14.3	-	3.1	-	14.3	9.1	-	-	-	-
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่ตอบ	3.3	1.0	ก	-	-	-	3.1	-	4.8	-	-	-	-	-
ยอดรวม	100	100	-	-	100	100	100	100	100	100	-	-	100	-
จำนวนรวม	209	204	ก	ก	21	15	32	23	21	22	ก	ก	ก	ก

หมายเหตุ ก. หมายถึงจำนวนคำกล่าวถึง

มารคาไม่เห็นด้วย แสดงว่าบิคาราคาก็มีอิทธิพลต่อความมุ่งปรารถนาทางอาชีพของนักศึกษาบางคนไม่ใช่น้อย

ปัญหาสำคัญที่นำมาพิจารณาอีกปัญหาหนึ่ง คือ ความคาดหวังของนักศึกษาเกี่ยวกับโอกาสที่จะได้ประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่เรียน ทั้งนี้เพื่อจะเห็นว่านักศึกษามีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องนี้ ในกรณีของผู้ที่ตอบว่าไม่มีโอกาสที่จะได้ประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่ตนเรียน ก็จะทำให้บอกเหตุผลว่าทำไมจึงคิดเช่นนั้น สำหรับเหตุผลเท่าที่นักศึกษายกมา พอจะจัดเป็นกลุ่ม ๆ ได้ดังนี้

เหตุผลเกี่ยวกับงาน เป็นเหตุผลที่อธิบายถึงเรื่องของการงานโดยเฉพาะ เช่น งานหายาก คนที่จบการศึกษาคนนั้นมีมากแต่งานที่จะให้ทำมีน้อย โอกาสที่จะเลือกทำงานให้ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมีน้อย เป็นต้น

เหตุผลเกี่ยวกับวิชาที่เรียน เช่น เป็นสาขาวิชาที่กว้างจึงไม่ทราบว่าจะทำอะไร แท้จริงคืออะไร ไม่มีคนเห็นความสำคัญของวิชานี้ เป็นวิชาใหม่ที่ยังไม่มีใครรู้จัก เป็นต้น

เหตุผลเกี่ยวกับการมีพรรคพวก เช่น ไม่มีพรรคพวก เป็นคนนอกวงการ เป็นต้น

เหตุผลเกี่ยวกับจิตใจ เช่น เกรงว่าทำไปแล้วจะไม่ไถ่ผลดีเท่าที่ควร กลัวไม่มีความสามารถพอ กลัวไม่ก้าวหน้า

เหตุผลทางด้านครอบครัว เช่น บิคาราคาไม่สนับสนุน เป็นต้น

จากตารางที่ 40 จะเห็นได้ว่านักศึกษารุ่นใหญ่ทั้งชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 มีความคาดหวังว่าตนจะมีโอกาสได้ประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่เรียนมีจำนวนมากกว่าผู้ที่ตอบว่าไม่มีโอกาสได้ประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่เรียน ซึ่งให้เหตุผลเกี่ยวกับงาน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาระดับปีที่ 1 กับปีที่ 4 แล้ว จะพบว่าผู้ที่ตอบว่าไม่มีโอกาสได้ประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่เรียนส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาระดับปีที่ 4 มากกว่านักศึกษาระดับปีที่ 1 แสดงให้เห็นว่า จากการที่ได้เรียนรู้อะไรมากขึ้น ทำให้ให้นักศึกษาระดับปีที่ 4 สามารถพิจารณาถึงปัญหาว่าจะมีโอกาส หรือไม่มีโอกาสได้ทำงานตามสาขาวิชาที่เรียนได้ตรงตามความต้องการเป็นจริงมากกว่านักศึกษาระดับปีที่ 1 ผู้ซึ่งเพิ่งจะเริ่มเรียนและเมื่อพิจารณาต่อไปถึงเหตุผลที่

ตารางที่ 40 อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 - ปีที่ 4 จำแนกตามโอกาสในการ
ประกอบอาชีพและเหตุผลที่ไม่ได้ประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่เรียน

โอกาสในการประกอบอาชีพ/ เหตุผลที่ตอบไม่ได้	นักศึกษาปีที่ 1	นักศึกษาปีที่ 4	รวม	
			จำนวน	%
มีโอกาสได้ประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่เรียน	82.7	74.5	458	78.7
ไม่มีโอกาสได้ประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่เรียน	17.3	25.5	124	21.3
- เหตุผลที่อธิบายเกี่ยวกับงาน	10.3	9.2	58	10.0
- เหตุผลที่อธิบายเกี่ยวกับวิชา	0.7	6.0	19	3.3
- เหตุผลที่อธิบายเกี่ยวกับการมีพรรคพวก	0.7	1.4	6	1.0
- เหตุผลที่อธิบายเกี่ยวกับจิตใจ	4.0	6.0	29	5.0
- เหตุผลที่อธิบายเกี่ยวกับเหตุผลทางค่าน- ครอบครัว	0.3	1.1	4	0.7
- ไม่ตอบ	1.3	1.4	8	1.4
ยอดรวม	100	100	-	100
จำนวนรวม	300	282	582	582

อธิบายว่าไม่มีโอกาสได้ประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่เรียน จะสังเกตเห็นได้ว่านักศึกษาปีที่ 4 มีโอกาสได้ประกอบอาชีพเฉพาะปัญหาเรื่องงานและปัญหาคำนึงใจเหมือนกับนักศึกษาปีที่ 1 หากแต่ยังได้พิจารณารวมไปถึงปัญหาเกี่ยวกับวิชาที่เรียนด้วย สรุปได้ว่านักศึกษาปีที่ 4 สามารถพิจารณาปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับโอกาสในการทำงานได้รอบคอบและลึกซึ้งกว่านักศึกษาปีที่ 1 เพราะฉะนั้นความคาดหวังเกี่ยวกับการที่มีโอกาสได้ทำงานตรงตามสาขาวิชาที่เรียน จึงมีน้อยกว่านักศึกษาปีที่ 1 อย่างไรก็ตามความคาดหวังของนักศึกษาปีที่ 4 นี้ น่าจะมีส่วนที่ถูกตรงตามความเป็นจริงมากกว่าความคาดหวังของนักศึกษาปีที่ 1

ผลจากการศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบถึงความมุ่งปรารถนาทางอาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่า ส่วนใหญ่ปรารถนาที่จะประกอบอาชีพกลุ่มผู้ปฏิบัติงานอาชีพวิชาชีพ และอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมากกว่าอาชีพกลุ่มอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นอาชีพที่ปรารถนาอันดับหนึ่ง อันดับสอง หรืออันดับสามก็ตาม (ดังตารางที่ 41) แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าความปรารถนาในอาชีพที่ใช้วิชาชีพนี้ มีความแตกต่างระหว่างเพศชายกับเพศหญิง กล่าวคือ สำหรับอาชีพที่ปรารถนาจะประกอบมากที่สุดและรองลงมานั้น นักศึกษาหญิงปีที่ 4 ปรารถนาที่จะประกอบอาชีพนั้นมากกว่านักศึกษาชายถึงประมาณร้อยละ 21 และร้อยละ 10 ตามลำดับ ส่วนอาชีพที่ปรารถนาอันดับสามนั้น พบว่านักศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความปรารถนาไม่แตกต่างกันมากนัก เช่นเดียวกับนักศึกษาปีที่ 1 ทั้งเพศชายและเพศหญิง ต่างปรารถนาในอาชีพนั้นเกือบจะเท่า ๆ กัน ยกเว้นอาชีพที่ปรารถนาจะประกอบมากที่สุดนั้น นักศึกษาหญิงปีที่ 1 ปรารถนาอาชีพนั้นมากกว่านักศึกษาชาย ประมาณร้อยละ 5

เมื่อพิจารณาแยกแยะออกเป็นแต่ละอาชีพโดยละเอียดแล้ว จะเห็นว่านักศึกษาทั้งชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ทั้งเพศชายและเพศหญิง ต่างปรารถนาอาชีพต่าง ๆ กระจายกันไป ยกเว้นอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ซึ่งปรากฏว่าไม่มีผู้ใดปรารถนาเลย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์เป็นอาชีพที่มีลักษณะเฉพาะ ต้องศึกษาโดยตรงจึงจะทำงานด้านนี้ได้ แต่นักศึกษาเหล่านี้เรียนมาทางสังคมศาสตร์ทั้งหมด ดังนั้นจึงไม่มีผู้ใดปรารถนาอาชีพนี้เช่นเดียวกับอาชีพแพทย์และช่างเทคนิค แต่ยังมีนักศึกษาปรารถนาจะทำอยู่บ้าง

ตารางที่ 4: อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามปีที่ศึกษา เพศ และความมุ่งปรารถนาทางอาชีพ

อาชีพที่นักศึกษามุ่งปรารถนาจะประกอบ	นักศึกษาชั้นปีที่ 4						นักศึกษาชั้นปีที่ 1					
	อันดับหนึ่ง		อันดับสอง		อันดับสาม		อันดับหนึ่ง		อันดับสอง		อันดับสาม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ปฏิบัติการงานอาชีพ วิชาชีพ และอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	37.7	59.1	30.0	39.8	30.8	28.7	48.2	52.6	46.4	48.4	31.3	30.3
การแพทย์	-	1.1	-	2.8	3.0	-	2.7	3.7	1.8	3.7	2.7	2.7
การสอบ	6.9	24.9	4.0	14.3	8.9	13.3	2.7	22.3	9.8	18.6	6.3	12.2
ช่างเทคนิค	-	-	3.0	-	-	-	0.9	-	-	1.1	-	-
บัญชี	5.9	3.9	3.0	1.7	1.0	0.6	9.6	13.8	1.8	2.7	0.9	1.1
เศรษฐกิจ	1.0	-	-	-	1.0	-	-	0.5	1.8	1.6	1.8	0.5
กฎหมาย	9.9	9.4	10.0	6.1	8.9	3.3	24.1	1.6	25.0	1.6	12.5	1.1
สังคม	3.0	7.2	1.0	3.9	1.0	1.7	2.7	1.1	0.9	-	1.8	1.6
วิชาการและการวางแผน	3.0	2.8	2.0	1.1	3.0	2.2	-	-	1.8	0.5	-	0.5
ศิลปะ	-	0.5	-	0.6	-	0.6	-	-	-	0.5	0.9	1.1
สื่อมวลชน	5.9	6.6	3.0	0.6	3.0	6.1	0.9	4.8	2.7	8.0	1.8	7.5
วิทยาศาสตร์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
การเมืองและการต่างประเทศ	2.0	2.8	4.0	2.2	1.0	1.1	4.4	4.6	0.9	2.1	2.7	2.1
นักรัฐประศาสนศาสตร์และบุคลากร	14.9	1.6	4.0	0.6	2.0	2.2	12.4	0.5	4.5	0.5	7.2	1.0
นักบริหาร	3.0	1.6	1.0	0.6	-	2.2	7.1	0.5	1.8	0.5	3.6	0.5
นักปกครอง	11.9	-	3.0	-	2.0	-	5.3	-	2.7	-	3.6	0.5
เสมียนพนักงาน	10.9	11.6	10.0	13.3	2.0	9.4	4.5	17.0	4.5	11.2	0.9	8.5
งานเกี่ยวกับธนาคาร	10.9	10.5	10.0	11.1	2.0	5.5	4.5	14.9	4.5	7.5	0.9	5.3
เลขานุการ	-	1.1	-	2.2	-	3.9	-	2.1	-	3.7	-	3.2
ปฏิบัติการงานเกี่ยวกับการค้า	11.0	5.0	9.9	2.8	7.0	6.1	12.5	4.3	8.0	10.7	12.5	10.1
การขาย	7.9	2.2	6.9	1.1	4.0	4.4	8.0	1.6	7.1	8.0	8.9	6.4
นักธุรกิจ	3.1	2.8	3.0	1.7	1.0	1.7	4.5	2.7	0.9	2.7	3.6	3.7
พนักงานขาย	-	-	-	-	2.0	-	-	-	-	-	-	-
เกษตรกร - ประมง	3.0	-	2.0	2.2	4.9	1.1	-	0.5	2.7	1.1	0.9	1.6
เกษตรกร	3.0	-	2.0	2.2	4.9	1.1	-	0.5	2.7	1.1	0.9	1.6
นักประมง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
บริการ	7.9	5.4	8.9	6.1	4.9	4.3	6.2	8.1	2.7	4.8	5.4	3.7
ทำงานเกี่ยวกับบริการ	2.0	2.2	1.0	2.8	-	1.1	-	4.8	-	4.3	-	2.1
ทหาร - ตำรวจ	5.9	1.6	7.9	1.1	4.9	2.2	6.2	1.1	2.7	0.5	5.4	0.5
บรรณาธิการ	-	1.6	-	2.2	-	0.5	-	1.1	-	-	-	-
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	0.5	-	1.1	-	-	-	1.1
อาชีพราชการทั่ว ๆ ไป (ไม่ระบุ)	9.9	11.6	7.9	12.7	9.9	11.1	5.3	9.0	8.0	7.5	-	6.9
ทำงานในรัฐวิสาหกิจ (ไม่ระบุ)	-	-	3.0	1.7	1.0	1.7	-	-	-	-	8.0	0.5
เอกชน - ส่วนตัว (ไม่ระบุ)	3.0	5.5	15.8	13.8	26.7	14.9	6.2	5.3	6.2	13.3	7.1	12.2
อื่น ๆ	-	-	2.0	0.5	-	1.7	-	-	2.7	1.0	3.6	-
ไม่ตอบ	2.0	-	7.9	6.6	10.9	18.8	4.5	2.7	14.3	9.6	23.2	25.0
ยอดรวม	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
จำนวนรวม	101	181	101	181	101	161	112	188	112	188	112	168

เหมือนกันแต่ไม่มากนัก โดยเฉพาะการแพทย์ยังคงเป็นอาชีพที่ปรารถนาของนักศึกษาปี 1 มากกว่านักศึกษาปีที่ 4 เพราะนักศึกษาปีที่ 1 ยังมีโอกาสที่จะสอบแข่งขันคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้ใหม่ในปีหน้ามากกว่านักศึกษาปีที่ 4 ดังนั้นความปรารถนาในอาชีพแพทย์จึงยังคงสูงอยู่สำหรับนักศึกษาปีที่ 1 หรืออีกนัยหนึ่งอาจพิจารณาได้ว่านักศึกษาเหล่านี้ได้กำหนดความปรารถนาในอาชีพไว้แล้วอย่างมั่นคง เพราะฉะนั้นวิชาที่เรียนอยู่ขณะนี้จึงไม่มีอิทธิพลต่อความปรารถนาทางอาชีพของนักศึกษาแต่อย่างใด

นอกจากกลุ่มอาชีพที่ใช้วิชาชีพนี้แล้ว จะเห็นได้ว่านักศึกษาทั้งชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 1 ทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างปรารถนาที่จะประกอบอาชีพอื่น ๆ กระจายกันไปเกือบทุกกลุ่ม ยกเว้นกลุ่มเกษตรกร-ประมง เนื่องจากมีลักษณะเป็นอาชีพเฉพาะและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไม่มีการสอนวิชาเกษตร ส่วนงานในรัฐวิสาหกิจทั่วไปที่มีได้ระบุตำแหน่งแน่นอน อาจเนื่องด้วยหน่วยงานในรัฐวิสาหกิจในเมืองไทยยังมีไม่มากนักก็เป็นได้

อย่างไรก็ดียังมีลักษณะพิเศษที่น่าสนใจเกิดอยู่อีกประการหนึ่ง คือ ความปรารถนาทางอาชีพ มีความเกี่ยวข้องกับเพศของนักศึกษา จะเห็นได้ว่าอาชีพเกี่ยวกับกฎหมายเป็นอาชีพที่ปรารถนาของนักศึกษาชายส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาปีที่ 4 หรือปีที่ 1 ก็ตาม ในทำนองเดียวกัน อาชีพนักรัฐประศาสนศาสตร์และผู้จัดการ โดยเฉพาะนักปกครอง พบว่ามีนักศึกษาชายทั้งชั้นปีที่ 4 และปีที่ 1 ปรารถนาจะทำมากกว่านักศึกษาหญิง เช่นเดียวกับอาชีพทหาร ตำรวจ ซึ่งตรงกันข้ามกับอาชีพเกี่ยวกับการสอน เลขานุการ บรรณารักษ์ ที่เป็นอาชีพที่ปรารถนาของนักศึกษาหญิงส่วนใหญ่ทั้งชั้นปีที่ 4 และปีที่ 1 มากกว่านักศึกษาชาย

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมระหว่างลักษณะอาชีพกับเพศ และเป็นที่ยอมรับในสังคมไทย ซึ่งพบว่ามี การจำกัดเพศในบางอาชีพหรือบางตำแหน่ง เช่น ตำแหน่งผู้พิพากษา ผู้วาราชการจังหวัด นายกรัฐมนตรี นายอำเภอ นายทหาร นายตำรวจ ฯลฯ ตำแหน่งหน้าที่เหล่านี้ เป็นของบุรุษโดยเฉพาะ แม้ว่าปัจจุบันนี้จะยอมให้สตรีดำรงตำแหน่งบางตำแหน่ง เช่น ตำแหน่งผู้พิพากษา แต่ก็เป็นผู้พิพากษาศาลเด็ก หรือไม่ก็เป็นผู้ช่วยผู้พิพากษา ซึ่งการตัดสินใจหรือคดีต่าง ๆ ก็ยังคงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาที่เป็นบุรุษอยู่เช่นเดิม ดังนั้นผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จึงแสดงให้เห็นถึงค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพของสังคมไทยนั่นเอง

สิ่งที่น่าพิจารณาประการสุดท้าย คือ ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพที่นักศึกษาปรารถนามากที่สุด (อันดับหนึ่ง) กับอาชีพที่ปรารถนารองลงมา (อันดับสอง) ว่ามีความสอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไร ผลที่ได้ปรากฏดังตารางที่ 41.1 และ 41.2 กล่าวคือ สำหรับนักศึกษาปีที่ 4 ทั้งเพศชายและเพศหญิงนั้น พบว่า อาชีพที่นักศึกษาส่วนใหญ่ปรารถนาจะประกอบมากที่สุดและรองลงมาสอดคล้องกัน คือ กลุ่มอาชีพที่ใช้วิชาชีพประมาณร้อยละ 50 และร้อยละ 48 ตามลำดับ นอกจากนี้ก็เป็นอาชีพอื่น ๆ กระจายแตกต่างกันไปที่สำคัญ คือ นักรัฐประศาสนศาสตร์และผู้จัดการ เสมียนพนักงาน ราชการทั่วไป และทำงานเอกชน - ธุรกิจส่วนตัว เป็นต้น จะเห็นได้ว่าผู้ที่ปรารถนาอาชีพที่ใช้วิชาชีพเป็นอันดับหนึ่งนั้น ในขณะที่เดียวกันก็ปรารถนาอาชีพอื่น ๆ เป็นจำนวนไม่น้อย

เป็นที่น่าสังเกตว่าสำหรับนักศึกษาชายส่วนใหญ่ต่างปรารถนาที่จะประกอบอาชีพกฎหมายสอดคล้องกันทั้งอันดับหนึ่งและอันดับสองถึงประมาณร้อยละ 60 ส่วนนักศึกษาหญิงนั้น ส่วนใหญ่ต่างปรารถนาที่จะประกอบอาชีพเกี่ยวกับสื่อมวลชน สอดคล้องกันทั้งอันดับหนึ่งและอันดับสองประมาณร้อยละ 42 แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีนักศึกษาหญิงประมาณร้อยละ 41 ที่ปรารถนาจะประกอบอาชีพเกี่ยวกับกฎหมาย ส่วนนักศึกษาปีที่ 1 ทั้งเพศชายและเพศหญิงนั้นพบว่า อาชีพที่นักศึกษาปรารถนาจะประกอบสอดคล้องกันทั้งอันดับหนึ่งและอันดับสอง คือ อาชีพที่ใช้วิชาชีพมีประมาณร้อยละ 44 และร้อยละ 43 ตามลำดับ นอกจากนี้ก็เป็นอาชีพอื่น ๆ ที่สำคัญได้แก่ นักรัฐประศาสนศาสตร์และผู้จัดการ ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า ราชการทั่วไป (ไม่ระบุ) ทำงานเอกชน-ธุรกิจส่วนตัว และเสมียนพนักงาน เป็นต้น จะเห็นได้ว่าผู้ที่ปรารถนาอาชีพที่ใช้วิชาชีพมากเป็นอันดับหนึ่งนั้น ในขณะที่เดียวกันก็ปรารถนาอาชีพอื่น ๆ เช่นกัน และสำหรับนักศึกษาชายปีที่ 1 ก็มีความปรารถนาทางอาชีพเช่นเดียวกันกับนักศึกษาชายปีที่ 4 กล่าวคือ ส่วนใหญ่ต่างปรารถนาที่จะประกอบอาชีพกฎหมายสอดคล้องกันทั้งอันดับหนึ่งและอันดับสอง ประมาณร้อยละ 37 แต่นักศึกษาหญิงปีที่ 1 นั้น ความปรารถนาในอาชีพที่สอดคล้องกันไม่ปรากฏอย่างเด่นชัด

การที่ความปรารถนาอันดับหนึ่งและอันดับสองไม่สอดคล้องกันโดยเฉพาะของนักศึกษาหญิงปีที่ 1 นั้น อาจเนื่องมาจากนักศึกษาปีที่ 1 ในขณะนั้นยังมิได้เลือกเรียนวิชาชีพ

ที่แน่นอน จึงทำให้ความปรารถนาในอาชีพคลุมเครือหรือหazy เหตุที่นักศึกษายังมองไม่เห็นดูทางหรือโอกาสในการที่จะเข้าไปประกอบอาชีพ ดังนั้น ผลที่ได้นี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิชาที่เรียนกับลักษณะอาชีพ

อย่างไรก็ตามสิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ นักศึกษาส่วนใหญ่ทั้งชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างก็ปรารถนาในกลุ่มอาชีพเดียวกัน ที่สำคัญก็มีกลุ่มอาชีพที่ใช้วิชาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากความทวียุทธศาสตร์ เป็นมหาวิทยาลัยซึ่งสอนเน้นหนักไปทางค่านิยมสังคมศาสตร์ ได้แก่ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ บัญชี เศรษฐศาสตร์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ สังคมวิทยา วารสารศาสตร์ และศิลปศาสตร์ ซึ่งแยกออกเป็นสาขาวิชาย่อย ๆ อีกหลายสาขา อาทิ เช่น บรรณารักษ์ จิตวิทยา ภาษาศาสตร์ ฯลฯ เหล่านี้มีส่วนทำให้นักศึกษาซึ่งกำลังศึกษาในแต่ละสาขาวิชาต่างปรารถนาที่จะประกอบอาชีพแตกต่างกันไป เช่น คนที่เรียนบัญชีก็ยอมปรารถนาที่จะประกอบอาชีพเกี่ยวกับพวกบัญชี คนที่เรียนนิติศาสตร์ก็ยอมปรารถนาที่จะประกอบอาชีพเกี่ยวกับกฎหมาย เป็นอัยการ ผู้พิพากษา ทนาย เป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้การรวมกลุ่มอาชีพบางกลุ่มต้องมีลักษณะกว้าง ๆ ความไปค้วย ซึ่งมีผลทำให้กลบเกลื่อนความแตกต่างระหว่างอาชีพที่นักศึกษารังปรารถนาได้